

Ο νέος Οσιομάρτυς του Χριστού Αγαθάγγελος Εσφιγμενίτης (+ 19 Απριλίου 1819)

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Συναξαριακές Μορφές](#)

Σύγχρονη τοιχογραφία στο Ιερό Χιλιανδαρινό Κελλί Γέννησης της Θεοτόκου, Μαρουδά.

Σύγχρονη τοιχογραφία στο Ιερό Χιλιανδαρινό Κελλί Γέννησης της Θεοτόκου, Μαρουδά.

Ποιός θα ακούσει χωρίς να δακρύσει και να συγκινηθεί το ένδοξο και κατανυκτικό μαρτύριο του Οσιομάρτυρα και Νεομάρτυρα Αγαθαγγέλου, με το οποίο δοξάσθηκε ο Θεός, η Ορθοδοξία και το Γένος μας, ιδιαίτερα δε η Σεβασμία Μονή μας (σημ. Ι.Μ. Εσφιγμένου), η οποία τον προετοίμασε για τον δοξασμένο θρίαμβο; Ο Άγιος καταγόταν από την πόλη της Θράκης Αίνο από γονείς φτωχούς αλλά ευσεβείς και ονομάσθηκε στο άγιο Βάπτισμα Αθανάσιος. Εξαιτίας της φτώχειας του ανέλαβε υπηρεσία στο πλοίο κάποιου Τούρκου, για να

εξοικονομεί τα αναγκαία προς το ζην. Βλέποντας ο μιαρός Τούρκος τα προτερήματα και την επιδεξιότητα του Αθανασίου, σκέφθηκε να τον μεταστρέψει στο μωαμεθανισμό για να τον κάνει κληρονόμο του. Γνωρίζοντας όμως τη σταθερότητα και την ευσέβεια του νέου και ότι με κολακείες δεν μπορεί να τον πείσει, κράτησε το σκοπό του μυστικό, γιά να μεταχειρισθεί βίαια μέσα. Ενώ ταξίδευαν μία φορά από Κωνσταντινούπολη στη Σμύρνη, ο άνομος κριτής των Αγαρηνών της Σμύρνης, βλέποντας και αυτός την προθυμία και επιμέλεια του Αθανασίου, παρακινούσε τον πλοίαρχο να προσπαθήσει με κάθε τρόπο να τον αλλαξοπιστήσει. Μόλις έφθασαν στη Σμύρνη, την ίδια νύχτα διέταξε ο Αγαρηνός τον Αθανάσιο να ανάψει ένα φανάρι και να προπορεύεται απ' αυτόν, τάχα ότι θα πάει σε κάποιο μέρος. Ενώ προχωρούσαν σ' ένα δρόμο κοντά σε τουρκικά μνήματα, διέταξε το νέο να μπει στο τουρκικό νεκροταφείο και όταν προχώρησαν στο βαθύτερο μέρος, ξαφνικά έβγαλε μαχαίρι ο μιαρός Τούρκος και επιχειρώντας δήθεν να τον σκοτώσει τον πλήγωσε αρκετά. Ο νέος ξαφνιασθηκε και τον παρακαλούσε έμφοβος και με θρήνους, εκείνος όμως του απάντησε ότι είναι αδύνατο να τον αφήσει ζωντανό, εκτός αν γίνει ομόπιστός του. Ο νέος σκέφθηκε ότι η μαρτυρία του Τούρκου εκείνου δεν ίσχυε, διότι όλοι τον ήξεραν σαν ψεύτη, οπότε είπε στον εαυτό του «ας πω αυτόν το λόγο να λυτρωθώ από αυτόν τον αιμοβόρο και αύριο τον αρνούμαι και φεύγω». Τούτο ήταν παγίδα του σατανά, γιά να εξομώσει. Μόλις είπε ότι γίνεται Οθωμανός, αμέσως ο ασεβής εκείνος τον φίλησε και του έδωσε οθωμανικό όνομα και την ίδια ώρα του μεσονυκτίου τον έσυρε στο κριτήριο και δεν τον άφησαν πλέον έως ότου του έκαναν και την περιτομή. Μετά από λίγες μέρες ασθένησε βαριά και λυπόταν φοβούμενος μήπως πεθάνει στην ασέβεια, αλλ' ο Θεός τον λυπήθηκε. Μετά από πολλές ταλαιπωρίες και κινδύνους αναχώρησε από τον αφέντη του, ο οποίος πάλι λίγο έλειψε να τον σκοτώσει, γιά οικονομική όμως διαφορά. Από τότε άρχισε να σηκώνεται από το βάθος της ασεβείας και χρησιμοποιούσε το χριστιανικό του όνομα.

Αφού διασώθηκε από πολλούς κινδύνους με τη βοήθεια του Θεού, ήρθε στο Άγιον Όρος και πρώτα επισκέφθηκε μερικά μοναστήρια και σκήτες, όπου εξομολογήθηκε

σε πολλούς πνευματικούς ζητώντας καταφύγιο. Ύστερα, κατόπιν συμβουλής κάποιου εναρέτου πνευματικού, ήρθε στο ιερό Κοινόβιο του Εσφιγμένου, όπου τον δέχθηκε ο ηγούμενος Ευθύμιος, αφού τον εξομολόγησε και έμαθε όλη την ιστορία του. Απ' αυτόν διωρίσθηκε τραπεζάρης, δηλαδή να υπηρετεί στην τράπεζα των πατέρων, όπου υπηρετούσε με πολλή προθυμία.

Ο διάβολος του προξένησε πολλούς και δυσδιήγητους πειρασμούς και φαντασίες, αλλά ο Αθανάσιος με την εξομολόγηση και την προσευχή νικούσε τον πειράζοντα, επικαλούμενος τον Κύριο και τη Θεοτόκο.

Μία μέρα, υπηρετώντας σε μέρος όπου υπήρχε καπνός, πόνεσαν τα μάτια του και πήγε στο κελλί του, όπου άρχισε να κλαίει λέγοντας «Αλλοίμονο σε μένα, αν τόσο λίγο πόνο δεν μπορώ να υποφέρω, πώς θα υπομείνω το μαρτύριο;» Προσευχήθηκε για πολλή ώρα με μεγάλες μετάνοιες κι έπειτα που κοιμήθηκε λίγο είδε σε όραμα την Κυρία Θεοτόκο, η οποία του είπε «Τι λυπάσαι παιδί μου και αδημονείς;» Ο άγιος είπε, «Πώς να μη λυπάμαι ο τρισάθλιος, που εκτός από τις άλλες αμαρτίες μου αρνήθηκα τον Κύριό μου;» Η Κυρία Θεοτόκος του είπε «Έχε θάρρος, παιδί μου, διότι θα απολαύσεις το ποθούμενο μαρτύριο.» Όλα αυτά τα διηγήθηκε στο διδάσκαλό του τον Γερμανό, τον οποίον όρισε ο ηγούμενος να τον καταρτίζει και να δέχεται τους λογισμούς του. Ο ηγούμενος έστειλε τον Γερμανό στον Πατριάρχη Γρηγόριο τον Ε' που ησύχαζε τότε στη Μονή των Ιβήρων και αίωσε ότι αυτά είναι εκ Θεού και ευχήθηκε στον Αθανάσιο να τελειώσει το μαρτύριο, αφού

προετοιμασθεί μέχρι το τέλος της αγίας Τεσσαρακοστής.

Όταν έφθασε η αγία Τεσσαρακοστή, κατ' εντολή του ηγουμένου, πήγαν με το διδάσκαλο Γερμανό στην Σκήτη των Ιβήρων, για να προετοιμασθεί ο Αθανάσιος από το μοναχό Γρηγόριο, ο οποίος προετοίμασε παλαιότερα τους Οσιομάρτυρες Ευθύμιο, Ιγνάτιο, Ακάκιο και Ονούφριο. Εκεί προσκύνησαν τα άγια Λείψανά τους, τα οποία όταν είδε ο Αθανάσιος, αγαλλίασε η ψυχή του και θερμάνθηκε περισσότερο στο μαρτύριο. Αφού επέστρεψαν στην Μονή του Εσφιγμένου, άρχισε να προετοιμάζεται με μεγάλους αγώνες, με νηστεία και προσευχή. Κατ' εντολή του ηγουμένου κλείσθηκε στο βορεινό πύργο πάνω από τη θάλασσα, όπου έτρωγε μόνο

λίγο ψωμί και νερό και έκανε κάθε μέρα χίλιες πεντακόσιες μεγάλες μετάνοιες και άλλες τέσσερις χιλιάδες μικρές. Προηγουμένως ο πνευματικός του διάβασε τις ιλαστικές ευχές για οκτώ μέρες και στο τέλος τον έχρισε με το Άγιο Μύρο. Την Τετάρτη Κυριακή των Νηστειών στη Λειτουργία έλαβε το σχήμα του σταυροφόρου και ονομάστηκε Αγαθάγγελος.

Αφού κοινώνησε τα Άχραντα Μυστήρια, επέστρεψε στον πύργο. Το πρόσωπό του άλλαξε και φωτίσθηκε και στην καρδιά του άναψε θεϊκή φλόγα, που τον παρώτρυνε σε περισσότερους αγώνες. Βρήκε και μια αλυσίδα βάρους πάνω από δέκα οκάδες και δέθηκε με αυτήν κατάσαρκα ως αληθής Εσφιγμένος. Επίσης φόρεσε και ένα σάκκο τρίχινο και πλήθυνε τις μετάνοιες, ώστε υπερέβηκε τις τρεις χιλιάδες μεγάλες και οκτώ χιλιάδες μικρές. Διάβαζε τους Χαιρετισμούς της Θεοτόκου δύο φορές τη μέρα, το Ευαγγέλιο, το Νέο Μαρτυρολόγιο και άλλα βιβλία, προσευχόμενος με την ευχή του Ιησού και ποθούσε ολόψυχα το θάνατο για το Χριστό.

Μη μπορώντας να συγκρατήσει τον πόθο του για το μαρτύριο, παρακαλούσε τον ηγούμενο να τον στείλει όσο το δυνατόν πιό γρήγορα. Ο ηγούμενος σύστησε στους αδελφούς να προσευχηθούν για να αποκαλύψει ο Θεός αν είναι τούτο θέλημά Του και κατά την ίδια νύκτα είδε ο ηγούμενος τον άγιο Νικόλαο, ο οποίος έλεγε προς τον Αγαθάγγελο: «Καλό έργο επιθύμησες παιδί μου, κάνε γρήγορα λοιπόν και θα ευδοκιμήσεις». Έκτοτε άρχισαν οι τελικές ετοιμασίες γι' αυτό.

Κατά θεία οικονομία, το Μέγα Σάββατο έφθασε μπροστά στη Μονή ένα Χιώτικο πλοίο, το οποίο ταξίδευε για τη Σμύρνη. Το απόγευμα της Δευτέρας της Διακαινησίμου έντυσε ο ηγούμενος τον Αγαθάγγελο το μέγα και αγγελικό Σχήμα και τον χαιρέτησαν οι αδελφοί με δάκρυα, προσευχόμενοι στον Κύριο να τον ενισχύσει στον αγώνα της άθλησης. Επιβιβάσθηκαν στο πλοίο ο Αγαθάγγελος με τον Γερμανό και έφθασαν την Κυριακή του Θωμά στην Σμύρνη. Την επόμενη Πέμπτη, αφού τον ξύρισαν, τον έντυσαν τουρκικά φορέματα και του έδωσαν στα χέρια ξύλινο σταυρό και εικόνα της Αναστάσεως του Χριστού. Έπειτα ήρθε στο κριτήριο των ασεβών, ρωτήθηκε τι ζητάει και είπε ότι έχει διαφορά με τον πρώην αφέντη του. Προσκάλεσαν τον Τούρκο εκείνον και ρώτησαν τον Αγαθάγγελο ποιά διαφορά είχε με αυτόν. Ο άγιος αποκρίθηκε με θάρρος: «Όταν με προσέλαβε στη δούλεψή του ο άνθρωπος αυτός ήμουν Χριστιανός. Αυτός δια της βίας με τούρκεψε, εγώ όμως είμαι πάλι Χριστιανός και πιστεύω στόν Ιησού Χριστό, τον οποίο ομολογώ Θεό αληθινό». Οι παριστάμενοι Αγαρηνοί άρχισαν να τον επιπλήττουν κι εκείνος τότε έβγαλε από τα ρούχα του και ύψωσε το Σταυρό και την εικόνα της Αναστάσεως, κήρυττε πάλι τον Χριστό και κατέκρινε τη μιαρή τους θρησκεία. Γιά πολλή ώρα τον κολάκευαν υποσχόμενοι πολλά επίγεια αγαθά, αλλά ο μάρτυς σιωπούσε και προσευχόταν. Μετά τις κολακείες άρχισαν τις φοβερές απειλές και τα παιδευτήρια και ακολούθως τον έστειλαν στον ηγεμόνα. Αυτός μεταχειρίσθηκε ομοίους τρόπους και επειδή έμενε ο ομολογητής στερεός στην ομολογία του, τον έκλεισαν στη φυλακή.

Την άλλη μέρα τον οδήγησαν πάλι στο κριτήριο και καθ' οδόν τον απειλούσαν με το ξίφος, αλλ' εκείνος μάλλον το ξίφος ποθούσε. Τον οδήγησαν πάλι ενώπιον του κριτή και του ηγεμόνα και με μεγαλύτερες υποσχέσεις και απειλές δεν πέτυχαν τίποτε, διότι ο ομολογητής ούτε τους άκουγε, αλλά έλεγε την ευχή και κήρυττε τον Χριστό Θεό αληθινό, οπότε τον έρριξαν πάλι δεμένο στη φυλακή. Άκουσε τότε εκεί στη φυλακή ότι οι Χριστιανοί μεσίτευαν για να τον απαλλάξουν και έγραψε αμέσως επιστολή παρακαλώντας και εξορκίζοντάς τους στο Θεό να μην ενεργήσουν κατ' αυτό τον τρόπο, αλλά να αφήσουν να τον βασανίσουν οι ασεβείς όπως θέλουν και μόνο να εύχονται γι' αυτόν οι Χριστιανοί να τον ενισχύσει ο Κύριος στο δρόμο του. Όταν διαβάστηκε αυτή η επιστολή μπροστά στον αρχιερέα και τους προύχοντες, δόξασαν όλοι με δάκρυα το Θεό και διαβάστηκαν επιστολές του ηγουμένου Ευθυμίου, ο οποίος παρακαλούσε ομοίως να εύχονται οι Χριστιανοί για τον αθλητή. Πράγματι δε κατά την υπόδειξη του αρχιερέα και των κληρικών οι Χριστιανοί έκαναν την νύκτα εκείνη εκτενή δέηση προσευχόμενοι με δάκρυα.

Το πρωί της επόμενης μέρας τον άρπαξαν οι δήμιοι και τον έφεραν στον τόπο του μαρτυρίου. Μέχρι την τελευταία στιγμή δεν έπαψαν οι υπηρέτες της πλάνης με ποικιλότητες πανουργίες να προσπαθούν να τον διαστρέψουν, αλλά αυτός ούτε καν τους άκουγε και μόνον προσευχόταν «Κύριε Ιησού Χριστέ Υιέ του Θεού, ελέησόν με». Αποκεφαλίσθηκε την πέμπτη ώρα του Σαββάτου 19 Απριλίου του 1819.

Ποιός όμως μπορεί να διηγηθεί τη χαρά και την αγαλλίαση πού ένιωσαν οι Χριστιανοί με τη νίκη του Μάρτυρα και τη δόξα του Θεού; Δοξολογούσαν το Θεό και εγκωμιάζαν το Μάρτυρα και έλεγαν «πολλές φορές δοκιμάσαμε χαρές διάφορες κατά καιρούς, αλλά την χαρά αυτή που πήραμε από το μαρτύριο του Αγίου, όχι μόνο άλλοτε δεν την αισθανθήκαμε, αλλ' ούτε με λόγια μπορούμε να την περιγράψουμε». Το σώμα του Μάρτυρα, το οποίο θαυματούργησε και ευωδίασε αφ' ότου ακόμη βρισκόταν στον τόπο του μαρτυρίου, κατά μία μαρτυρία κατατέθηκε στον τάφο του Αγίου Νεομάρτυρα Δήμου στη Σμύρνη.

Κατά άλλη εκδοχή όμως το σεπτό σκήνωμα του Αγίου το έρριξαν στον περίβολο του Ιερού Ναού του Αγίου Γεωργίου Σμύρνης. Ειδοποιήθηκε γι' αυτό ο εκεί διαμένων τότε (1808 - 1809) σαν Διδάσκαλος της περιώνυμης Σχολής Σμύρνης Μέγας Οικονόμος Κωνσταντίνος ο εξ Οικονόμων και κατέβηκε στον Ιερό Ναό, ο

περίβολος του οποίου επικοινωνούσε με τη Σχολή και στη θέα του ιερού σκηνώματος του μαρτυρήσαντος για το Χριστό και το Έθνος συνέθεσε αυτοσχεδίως αντί του «Δεύτε τελευταίον ασπασμόν» το ακόλουθο τροπάριο:

«Πληθύς η των Σμυρναίων εν ωδαίς ευφημήσωμεν ημών πολιούχον και της Αίνου το βλάστημα, πρόμαχον θερμόν Αγαθάγγελον ιερομάρτυρα εσθλόν. Επλάκη γαρ γενναίως τω δυσμενεί και τούτον κατηκόντισεν' όθεν στεφηφορών ουρανομάρτυσι συναγάλλεται υπέρ ημών εξευμενίζων τον μόνον φιλόανθρωπον»(27. «Θρακικά» Τόμος 10ος, σ.376.)

Το ιερό σκηνώμα του Νεομάρτυρα Αγαθαγγέλου τάφηκε στον περίβολο του ιερού Ναού του Αγίου Γεωργίου Σμύρνης, στη ρίζα υπεραιωνοβίου πλατάνου και ο τάφος του σωζόταν μέχρι τη μικρασιατική καταστροφή το 1922.

Πηγές: esfigmenou.gr - agioritikesmnimes.blogspot.gr